

§ 43

Dnr HSN/190332

**Svar på remiss om Betänkandet Framtidens
specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77)****Beslut**

1. Upprättat förslag till svar på remiss godkänns
2. Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning av ärendet

Region Värmland har uppmanats att svara på remissens om framtidens specialistsjuksköterska – ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77).

Bristen på specialistsjuksköterskor i vården har lett till växande vårdköer, inställda operationer och stängda vårdavdelningar. I betänkandet presenterar utredningen ett förslag till lösning som består av olika åtgärder som sammantaget ska förbättra kompetensförsörjningen av specialistsjuksköterskor och därmed också patientsäkerheten.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2019-03-20
- Svar på remiss
- SOU 2018:77
- §25 Svar på remiss av betänkandet Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77)

Utdraget skickas till

Utbildningsdepartementet

Handläggare
Eva Lindqvist Österberg

Datum
2019-03-20

Vår beteckning
HSN/190332

Ert Datum
2019-02-12

Er beteckning
U2018/04219/UH

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remiss om Betänkandet Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter (SOU 2018:77)

Region Värmland har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss. I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

Region Värmland lämnar följande synpunkter:

1. Det är positivt att utredningen har fokuserat på specialistsjuksköterskeutbildningen i syfte att den framtida utbildningen ska möta hälso- och sjukvårdens förändrade behov. Regionen Värmlands uppfattning är att modell A nuvarande inriktningar bibehålls. Alternativet är modell C, men regionen ser en risk med få fasta inriktningar och där det kan bli svårt för arbetsgivaren att bedöma vilken specialistkompetens som förvärvats om inriktningarna blir fler med varierat innehåll.
2. Region Värmland ser fördelar med Avancerad klinisk specialistsjuksköterska (AKS) men det kräver mer dialog mellan lärosäten och vårdgivare. Det kräver dessutom att vårdgivarna är klara över uppdrag och roll för AKS.
3. Region Värmland ser inte att det ska finnas krav på fortbildning i lagstiftning och föreskrift.
4. Region Värmland är i grunden positiva till VULF-avtal (Vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning). Dock kvarstår en del frågor att besvara.

Handläggare
Eva Lindqvist Österberg

Datum
2019-03-20

Vår beteckning
HSN/190332

Ert Datum
2019-02-12

Er beteckning
U2018/04219/UH

Utredaren presenterar en rad förslag, Region Värmland har valt att svara på fyra förslag:

1. Ny examensbeskrivning för specialistsjuksköterskeutbildning
2. Avancerad klinisk specialistsjuksköterska
3. Krav på fortbildning i lagstiftning
4. VULF-avtal

Ny examensbeskrivning för specialistsjuksköterskeutbildningen

- Ny struktur för specialistsjuksköterskeutbildningen – utredningen presenterar fyra olika modeller
- Förändrade målbeskrivningar
- Samtliga inriktningar ska vara 60 hp (idag är distriktsköterska 75 hp)
- 15 hp obligatoriskt examensarbete (idag inget krav på omfattning)

Kommentar: det behövs en översyn av de utbildningar som finns idag och examensmålen bör ändras utifrån hälso- och sjukvårdens framtida behov. Arbetsgivaren har idag behov av distriktsköterskor med dagens utbildning 75 hp. Det kan se annorlunda ut i framtiden utifrån förändringar inom primärvården. Förslaget om 60 hp bör utvecklas mer i samverkan med vårdgivarna.

Modell A

Modellen innebär ingen förändring jämfört med dagens indelning i elva specialistinriktningar samt en öppen inriktning.

Kommentar: utifrån de fyra förslagen, förordar Region Värmland i nuläget modell A förutsatt att inriktningarna ses över och förändrar examensmålen utifrån hälso- och sjukvårdens framtida behov.

Modell B

Denna modell innebär att specialistsköterskeutbildningen inte längre leder till en yrkesexamen och därmed tas reglering av inriktning och innehåll bort. Då blir det den generella examensordningen som används och utbildningen leder till en magisterexamen i vårdvetenskap eller närliggande huvudområde.

Kommentar: Region Värmland förordar inte denna modell. En specialistsjuksköterskeexamen ska ge både yrkes- och magisterexamen i omvårdnad enligt nuvarande examensbeskrivning.

Handläggare
Eva Lindqvist Österberg

Datum
2019-03-20

Vår beteckning
HSN/190332

Ert Datum
2019-02-12

Er beteckning
U2018/04219/UH

Modell C

Denna modell förordas av utredaren och innebär att de tre inriktningarna intensivvård, anestesi- och operationssjukvård finns kvar tillsammans med en fjärde öppen inriktning som får ett mindre antal styrande mål. Resterande innehåll och inriktning får varje lärosäte ansvara för. Förslaget innebär att nuvarande inriktningar fortfarande kan ges om det finns behov av dem.

Kommentar:

Denna modell framstår som den modell som kan ge störst möjlighet för nya och mer behovsanpassade utbildningar att komma tillstånd. Det ställer höga krav på vårdgivare att kommunicera förändringar och vilka nya krav på kompetenser förändringar innebär. Det ställer också höga krav på lärosäten att samverka med vårdgivarna kring de behov som finns inom hälso- och sjukvård samtidigt som lärosätena måste samverka kring innehåll, dimensionering samt var utbildningarna ska genomföras. Frågan är om landsting och regioner ur ett nationellt perspektiv är redo att anta denna modell. Den senaste tidens dialogmöten ”Framtidens vårdkompetens” och förslaget om ett nationellt råd kan säkert bidra till att landsting och regioner inom en framtid kan anta utmaningen.

Modell D

Den fjärde modellen innebär 13 fasta reglerade inriktningar: anestesi, operation, intensivvård för barn, intensivvård för vuxna, ambulans, kirurgi i högspecialiserad slutenvård, dagkirurgisk vård, pediatrik inom slutenvård, barn- och skolhälsovård, onkologi, psykiatri inom den öppna vården, psykiatri inom den slutna vården samt vård av äldre. Precis som i modell A och C föreslås också en öppen inriktning utöver dessa 13.

Kommentar:

Förslaget påminner om modell A. En del nya inriktningar har tillkommit och dessa ser regionen att modell A kan utveckla om vårdgivarna uttrycker ett behov.

Avancerad klinisk specialistsjuksköterska

Utredaren föreslår att en ny yrkesexamen på 120 hp ska införas och ska ligga till grund för legitimation som Avancerad klinisk specialistsjuksköterska (AKS) samt ensamrätt till yrket. Här krävs generella examensmål, vilket gör att område för specialisering inte regleras. Kraven för tillträde till utbildningen kommer att vara legitimation som sjuksköterska.

Handläggare
Eva Lindqvist Österberg

Datum
2019-03-20

Vår beteckning
HSN/190332

Ert Datum
2019-02-12

Er beteckning
U2018/04219/UH

Kommentar:

Det finns fördelar med utredarens förslag. Utbildningen är tänkt att ge den avancerade specialistsjuksköterskan möjlighet att arbeta med hög grad av självständighet och ett helhetsperspektiv på både patient och verksamhet, vilket kan bidra till att införa nya roller i vården. Här måste vårdgivarna bli mer klara över kompetensbehovet och vad uppdrag och roll innebär i arbetet med arbetsväxling och vem gör vad i vården.

Behörighetskraven bör ses över. Klinisk erfarenhet måste vara ett krav. En specialistsjuksköterskeexamen ska vara meriterande.

Krav på fortbildning i lagstiftning och föreskrift

Förslaget innefattar krav på systematisk och fortlöpande fortbildning för AKS, specialistsjuksköterskor, barnmorskor samt röntgensjuksköterskor. Detta innebär förändringar i KSL samt att Socialstyrelsen ska bemyndigas att meddela föreskrifter. Utredaren hänvisar till Yrkeskvalifikationsdirektivet (YKD).

Kommentar: Vi ställer oss bakom SKL:s reflektioner

- Riskerna med föreskrifter kring fortbildning är att fokus alltför mycket läggs på resurser för vidareutbildning genom kurser och konferenser eller föreskriver särskilt avsatt tid för kompetensutveckling. Av konsekvensanalysen kan utläsas att det är en sådan typ av reglering som utredaren förväntar sig. Effektivt lärande sker i stor utsträckning i goda lärandemiljöer i vardagen, vilket är svårare att föreskriva om och mäta. Omfattande arbete sker idag med kunskapsstyrning. Kompetensutveckling och förbättrad kvalitet i nära samband med detta. Att omsätta forskning till praktik och skapa en förbättrad kvalitet, är en del av kompetensutvecklingen.
- När YKD omsattes i svensk lagstiftning gjorde regeringen bedömningen att Sverige redan uppfyller direktivets krav utan ytterligare författningsändringar.
- Därtill synes det anmärkningsvärt att reglera fortbildning endast för några få legitimationsyrken.

Handläggare
Eva Lindqvist Österberg

Datum
2019-03-20

Vår beteckning
HSN/190332

Ert Datum
2019-02-12

Er beteckning
U2018/04219/UH

VULF – avtal (Vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning)

Utredaren föreslår ett avtal motsvarande ALF-avtalet för utbildningar till specialistsjuksköterska och AKS samt för vårdvetenskaplig forskning. Grundutbildningen till sjuksköterska skulle enligt förslaget inte finnas med i avtalet.

Kommentar: Region Värmland ser positivt på en ökad finansiering av verksamhetsförlagd utbildning. Det skulle förstärka den vårdvetenskapliga forskningen som möjliggör ytterligare utveckling och förbättrad utbildningskapacitet.

Frågan är komplex bland annat när det gäller gränsdragning i förhållanden till exempelvis grundutbildningen och samverkansstrukturer för klinisk forskning. Frågan behöver bearbetas ytterligare.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Marianne Utterdahl
Ordförande

Tobias Kjellberg
Hälso- och sjukvårdsdirektör